

Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune

Den lokalhistoriske interesse er i god og støt vækst i disse år. Årsagerne hertil er det ikke vanskeligt at finde frem til. Men man må glæde sig, hver gang interessen for det nære samfund udmønter sig i en saglig og grundig søgen efter en baggrund for det, som sker i dag, og en forståelse for udviklingen.

Uden historie - ingen fremtid

Vi vil ikke her give en beretning for det år, vi står i, kun konstatere, at arkivet bliver benyttet af stadig flere mennesker med konkrete, lokale, men mangeartede interesser. Vi tilstræber stadig at være hele kommunens arkiv, og vi samarbejder med og giver råd og vejledning til de grupper, som har taget fat på deres sognes historie. Som et enkelt eksempel kan nævnes, at der er kommet gang i arbejdet i Skjoldborg, hvor man i foråret påbegyndte en billedindsamling og lavede en udstilling i sognegården.

Til stadighed modtager arkivet billeder og arkivalier af mange typer, noget som altsammen er med til at gøre arkivet værdifuldere og fyldigere, og som vi er givne meget taknemlige for. Også den formidlende del af arkivets virksomhed er der grøde i, idet der arbejdes med forskellige udgivelser til undervisningsbrug. En bog om fattigvæsenet i Thy udkommer således inden jul.

De folkelige Bevægelser i Viborg Amt

Foreningsarkiver fortæller historie
Lad de lokalhistoriske arkiver registrere,
hvad der er besvaret
Kontakt det nærmeste lokalhistoriske arkiv

Et par ting kan det være betimeligt at trække frem her, nemlig: foreningsindsamlingen og Balles tingbogsekstrakter.

Foreningsindsamlingen:

På amtsplan er der fra november 1982 iværksat en kampagne til indsamling af de folkelige rørelsers arkiver. Projektet, der er finansieret af undervisningsministeriet og Viborg Amtskommune, er af et års varighed, men alt tegner til, at projektet kan fortsætte et halvt år mere, hvad der er godt og nødvendigt, hvis indsamling og registrering skal gøres færdig. Som projektleder er ansat cand. mag. Erik Bach Andersen.

Foreningsarkiver udgør et vigtigt kildemateriale til forskningen i de sidste 150 års danmarkshistorie. Efter at danskerne med grundloven i 1849 opnåede fri forsamlingsret er foreningslivet efterhånden blevet en selvfølgelig del af hverdagen. Ingen er vist i tvivl om, at de folkelige bevægelser i bred forstand har spillet en afgørende rolle i den økonomiske, sociale og politiske udvikling. Men det er begrænset, hvor meget vi ved om de enkelte bevægelser.

Mange protokoller, regnskaber og lignende frister en usikker tilværelse på lofter og i pulterkamre, og der er risiko for, at dette materiale går tabt.

Derfor gøres denne særlige indsats for at sikre det kildemateriale, der findes rundt omkring i foreninger eller hos private. Selv om arkivet allerede før kampagnen havde mange foreningsarkiver i forvaring, modtager vi nu løbende adskillige arkiver, eller vi får mulighed for at registrere protokoller, som stadig befinder sig ude i foreningerne. Inden efterårssæsonen sætter ind, er der indsamlet og/eller registreret arkiver fra godt 200 foreninger i kommunen. I forbindelse med kampagnen arrangeres der plancheudstillinger om emnet forskellige steder i kommunen i efterårets løb. Ligesom der arrangeres en orienteringsaften med husmandsbevægelsen som eksempel.

Balles tingbogsekstrakter

Lokalhistorisk Arkiv er medudgiver af Balles tingbogsekstrakter fra Hillerslev og Hundborg herreder 1666-1688 og fra Thisted 1666-1711. De udkom som et tobindsværk i efteråret 1982.

Det er nok værd at gøre opmærksom på, at dette værk kan bruges i mange sammenhænge i lokal- og slægtshistorisk arbejde.

En flittig bruger af værket har prøvet at anskueliggøre det således:

”For slægtsforskere med interesser i Hillerslev herred samt Thisted by er ovennævnte bog et uundværligt værktøj ikke alene med henblik på de mange konkrete oplysninger, den indeholder om slægtsforbindelser, men også fordi den bibringer slægtsforskningen en menneskelig baggrund for de tørre data, der hentes fra andre arkivalier f.eks. kirkebøger.

Det bør i øvrigt ikke glemmes, at perioden 1666-1688 (1711) er ufuldstændigt eller slet ikke belyst i mange af kirkebøgerne for det omhandlede område.

Som eksempel på den rigdom af oplysninger, der kan hentes, skal nævnes en arvesag fra Hillerslev herreds tingbog 1666 17/9, 24/9 og 5/11.

Lad os forudsætte, at man i sin forskning i en af slægtsgrenene er nået til Oluf Jensen i Tingstrup. Måske ved man det fra kirkebogen, men ellers fremgår det af tingbogen, at hans kone hedder Maren Christensdatter.

Thisted og Thisted landsogns kirkebog sidst i 1600-tallet er ikke særlig oplysende og i øvrigt meget medtaget af tidens tand, men heldigvis har Oluf måttet anlægge sag ved tinge for at få udbetalt sin kones arvelod efter 2 af hendes salig faders søskende, ”der døde for omtrent 10 år siden” i Sperringgaard og efter hendes farfader, der døde i november 1656 i samme gård. Sjørring sogns kirkebog, hvorunder Sperring hører, er bevaret fra 1703, men på grundlag af tingbogens oplysninger kan Marens slægt nu føres 2 generationer længere tilbage og endda med navngivelse af faderen Christen Sørensens søskende og hans svoger (og dennes fader). Endvidere af farfaderen Søren Christensen og dennes enke og endog som ovenfor nævnt med mere eller mindre sikre angivelser af dødstidspunktet for nogle af de nævnte”.

Det samlede værk er på 1550 sider i to bind og kan købes af Samfundets medlemmer til en særpris på 350 kr. pr. indbundet bind. Henvendelse skal ske til Dansk Historisk Håndbogsforlag, Klintevej 25, 2800 Lyngby, tlf. (02) 98 85 00.

Orla Poulsen.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1983, side 117-121).